మాబతుకుమాది

'మంచి నీళ్ళ సీసా మర్చిపోయాను' అనుకంటూ తలుపు తీసుకువెళ్లిన సుజాత మంచినీళ్ల సీసాతో తిరిగి వచి తలుపు దఢాలున వేసింది.

ఎర్రబడ్డ ఆమె ముఖం, ఆ విసురు చూసి 'ఏమిటి ఏమైంది?' అన్నాడు ఆశ్చర్యంగా ప్రసాద్.

సుజాత తిరస్కారంగ చూసి తల తిప్పుకుంది జవాబివ్వకుడా.

'ఏమిటీ' అన్నాడు మళ్లీ.

'ఛ.. వయసుకీ తగ్గట్టు ఉండరు అనవసరంగా వెళ్ళాను' అంది కోపంగా.

'ఏమైంది సరిగా చెపు' విసుగ్గా అన్నడు.

'వెళ్లి చూడండి, ముసలాళ్ల సరసాలు. పచ్చిగా అలా హాల్లో..' తిరస్కారంగా అంది.

సంగతి విని ప్రసాద్ తేలిగ్గా నవ్వేవాడు. 'అదా ఇంకా ఏమిటో అనుకున్నాను. ఏమిటోయ్ పాపం మా నాన్న, అమ్మలని మరీ ముసలాళ్లని చేసి మాట్లాడకు. ఆయన మొన్నేగా రిటైర్ అయింది. ఏభై ఏనిమిది అంటే ఈ రోజుల్లో నడి వయసు కింద లెక్క. పాపం వాళ్ళకి ప్రత్యేకించి ఓ గది లేదు. ఏదో అవకాశం చూసి సరసాలాడుకుంటే పానకంలో పుడకలా నువ్వు వెళ్ళావు' హాస్యంగా అన్నాడు.

'ఛీ.. ఊరుకోండి పెద్దవాళ్ళు కాస్త డిగ్నిఫైడ్‌గా ప్రవర్తించాలి. ఇలా చీప్‌గా..'

'ఏయ్ సుజా, వాళ్ళిద్దరూ భార్యాభర్తలు. కాని పని ఏం చేస్తున్నారు. ప్రతీ దానికి పెడర్థాలు తీస్తే ఎలా? అసలు మనం పిల్లల గది వాళ్ళకిచ్చి పిలల్ని హాల్లో పడుకోమనాలి, మనదే తప్పు.'

'అవును పాపం ఈ వయసులో వాళ్లకీ గదులివ్వాలి. మరి చదువుకునే పిల్లలకి ప్రైవసీ లేకుండా ఎలా?' దురుసుగా అంది సుజాత.

'సర్లే పడుకో, వాళ్ళ పాట్లు ఏవో వాళ్ళే పడతారు నీకేం బాధ' అంటూ లైటార్పేశాడు ప్రసాద్.

అవతల హాలులో కమలమ్మ 'ఛ... కోడలేమనుకుందో మనల్ని చూసి' సిగ్గుగా అంది.

'అంటే..'

'మీరు మరీను. వయసుతో పాటు సరాసాలు ఎక్కువవుతున్నయి. నలుగురూ తిరిగే హాలులో..' భర్త వంక కోపంగా చూసింది.

'ఏం చేశాం... నీవు పడుకుంటే, నీ మంచం మీద కూర్చుని నవ్వుతూ కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నాం అదీ తప్పేనా, అయినా సరసాలేడే వయసింకా దాటిపోలేదు మనకు. మనిష్టం మనది.ఎవరో ఏదో అనుకోవడానికి ఏం వుంది ఇందులో. అసలు ఇలా హాల్లో పడుకోవడం ఎంతో ఇబ్బందిగా ఉంది ఖర్మ, మన ఖర్మ కొద్దీ మనకో ఇల్లంటూ లేకుండా పోయి కొడుకింట్లో ఉండాల్సి వచ్చింది' రామ్మూర్తి గారు చాలా ఆసహాయంగా, ఆసంతృప్తిగా అన్నారు. 'సరేలే, లైటార్పి పడుకోండి' అందావిడ అటు తిరిగి పడుకుంటూ.

★ ★ ★ ★ ★

'అంకుల్ సాయంత్రం మీ ఆఫీసు దగ్గరకి వస్తాను. మీతో కాస్త మాట్లాడాలి. ప్లీజ్ నా కోసం కాసేపు వెయిట్ చేస్తారా. మీతో అర్జంటుగా మాట్లాడాలి' అన్నాడు ప్రసాద్.

'ఏమటి సంగతి, ఏ విషయం మాట్లాడాలి? పోనీ మీ ఇంటికి రానా, మీ నాన్ననీ చూడచ్చు' అవతల నించి సాంబశివరావు అన్నాడు.

'వద్దులేండి నేనే వస్తాను ఆఫీసుకి, వెయిట్ చేయండి.'

సాయత్రం ప్రసాద్ వచ్చాక ఇద్దరూ క్యాంటీన్లో కాఫీ తాగుతూండగా ప్రసాద్ చెప్పిన విషయం విన్న సాంబశివరావు ఆశ్చర్యంగా చూసాడు. 'ఎందుకు

హఠాత్తుగా మీ నాన్న ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నడు. కారణం ఏదైనా ఉందా? ఇంట్లో ఏదన్న గొడవలా..'

'అబ్బే చెప్పుకోవాల్సినంత ఏం గొడవలు లేవు. గత ఏడాదిగా కలిసే ఉంటున్నాంగా. అందుకే సడన్ గా నాన్నగారు ఇలాంటి నిర్ణయం తీసుకోవడం బాధనిపించింది. ఎన్ని రకాలుగా అడిగినా ఆయనేం చెప్పడం లేదు. నిర్ణయం తీసుకున్నాక చెప్పారు. నా మాట వినడం లేదు. మీకు బాగా ఫ్రెండ్ కదా. మీరు చెబితే వింటారేమో నన్న ఆశతో చెబుతున్నాను. కొడుకుండీ ఓల్డ్ ఏజ్ హోమ్‌కి పంపేశాడు అన్న నింద నా మీద పడదా అంకుల్, అది ఆయనకెందుకు అర్థం కావడం లేదో మరి. అయినా అంత ఖర్మ ఏం వచ్చింది. మీరొకసారి మాట్లాడండి. మనసులో మాట చెబుతారేమో'

'పద ఇప్పుడే వస్తాను, మాట్లాడడానికి వేరే ముహూర్తం కావాలా ఏంటి? నీ స్కూటరుందిగా వెళదాం రా' అన్నారు సాంబశివరావు.

'ఏమిటోయ్ నల్లపోసవయ్యావు. ఎన్నాళ్ళైంది కనిపించి' మిత్రుడిని చూసి అన్నాడు రామ్మూర్తి. స్నేహితుడు కొడుకుతో కలిసి రావడం చూసిన రామ్మూర్తికి సంగతి అర్థమైంది.

'నాయనా నీలా నేనింకా రిటైరవ్వలేదుగా ఎప్పుడు బడితే అప్పుడు రావడానికి. ఏదో మీవాడు నీ మీద కంప్లైంట్ చేస్తే ఆఫీసు నుంచి ఇటే వచ్చాను. ఏమిటీ సంగతి ఏదో గొప్ప నిర్ణయం తీసుకున్నావట.'

'ఓ మా వాడు రాయబారానికి పంపాడా నిన్ను' నవ్వుతూ కొడుకు వంక చూసారు రామ్మూర్తి.

ప్రసాద్ ముఖం గంటు ఎట్టుకుని 'రాయబారం ఏముంది? మిత్రుడి మాటలైనా మీకు రుచించుతాయేమోనన్న ఆశతో చెప్పానంతే' అంటూ లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు.

'ఏమిటి రామ్మూర్తి ఏమైంది? నువ్విలాంటి నిర్ణయం తీసుకున్నందుకు పాపం మీ వాడు చాలా నొచ్చుకుంటున్నాడు.'

'అది సరే, రేపు ఉదయం తొమ్మిది గంటలకు నిన్నో చోటికి తీసుకువెళతాను. వీలుంటుందా రావడానికి. వస్తే అక్కడ ఈ విషయం మనం మాట్లాడుకుందాం. నీ సందేహనివృత్తి అప్పుడు చేస్తాను. ఎనిమిదిన్నరకల్లా వస్తాను, రెడీగా ఉండు'

'ఎక్కడికో చెప్పు. వీలవడానికేముంది? ఆదివారమేగా తప్పకుండా వెళదాం. ఎక్కడికి తీసికెళతావు' కుతూహలంగా చూశారు సాంబశివరావు.

'రేపటి వరకు నన్నేం అడక్కు, మిగతా విషయాలుంటే చెప్పు' రామ్మూర్తి నవ్వుతూ అన్నారు. లోపల్నించి కమలమ్మ కాఫీ తెచ్చి ఇచ్చి 'బాగున్నారా.. చాలా రోజులైంది వచ్చి' అంటూ నవ్వుతూ పలకరించింది.

'ఏవో పనులమ్మా ఇంకో నాలుగు నెలల్లో మావాడి జాబితాలోకి చేరతాను గదా. అప్పుడు ఇంక తీరికే అంతా. అవును ఏమిటి మీ ఆయన గారేదో గొప్ప నిర్ణయం తీసుకున్నారట. నీకు చెప్పే చేశాడా?' సాంబశివరావు నవ్వుతూ అడిగాడు.

కమలమ్మ భర్త వంక అర్థవంతంగా చూసింది. ఆయన చిద్విలాసంగా నవ్వుతూ కూర్చున్నాడు.

'గొప్ప నిర్ణయం అని మేం అనుకోలేదు, కానీ తెలివైన నిర్ణయం అని మాకనిపించింది' కమలమ్మ గడుసుగా అంది.

'ఓహో.. అయితే ఇద్దరూ కలిసి చేసిన నిర్ణయమేనన్నమాట. మా వాడి సస్పెన్సు రేపటి దాకా పొడిగించాడు. సరే వేచి చూడక తప్పదు గదా' కాఫీ కప్పు కింద పెట్టి లేచి నిల్చున్నాడు సాంబశివరావు.

★ ★ ★ ★ ★

ఉదయం తొమ్మిది గంటలకు రామకృష్ణ మఠం నుంచి బస్సు బయలు దేరింది. బస్సు ఎక్కాక 'రామకృష్ణాశ్రమం' నడుపుతున్న ఓల్డ్ ఏజ్ హోమ్‌కా తీసుకెళుతున్నావ్?' సాంబశివరావు అడిగాడు.

'ఓ నీకు తెలుసన్నమాట. కీసర గుట్ట దగ్గర వీళ్ళదో ఆశ్రమం ఉంది. ప్రతి ఆదివారం ఇక్కడ నుంచి బస్సు వెళుతుంది. నీకు ఆ ప్రదేశం చూపిస్తేనే తీసుకున్న నిర్ణయం సరైందేనని ఆంగీకరిస్తావు. ఓసారి నీకు అదంతా చూపించాలి రమ్మని పిలుద్దామనుకునేలోగానే మావాడు ఈ కబురు నీకు చేరేసాడు'.

'ఇలాంటి నిర్ణయం ఎందుకు తీసుకున్నావు?'

'మాకు ప్రశాంతంగా, హాయిగా ఏ బాదర బందీ లేకుండా ఉండాలనిపించింది. పిల్లల ఇళ్ళలో ఉండి వాళ్ళని ఇబ్బంది పెడుతూ మనం ఇబ్బందిగా ఎందుకు బతకడం. చూడు సాంబశివం ప్రతి వారికీ చిన్నో, పెద్దో ఏదో

తలదాచుకునే కొంప ఉడాలి. నా దురదృష్టం కొద్దీ రిటైరయ్యేలోగా చిన్న ఇల్లైనా కొనలేకపోయాను'.

'మన మధ్య తరగతి సంసారులకి సొంత ఇల్లూ అందని ఆశ అవుతుంది అనుకో, కానీ మరీ ఇలా ఎవరూ లేని వాళ్ళలా మీరిక్కడ ఉండడం మీ అబ్బాయికి ఇష్టం లేనట్టుంది నా దగ్గర బాధపడ్డాడు' అన్నాడు సాంబశివం.

రామ్మూర్తిగారు అదోలా నవ్వారు. 'లోకం ఏమనుకుంటోందన్న బాధ ఓవైపు, మరో వైపు మేం ఇంట్లోంచి వెళితే ఎదుర్కోవలసిన ఇబ్బందులు తల్చుకుని భయపడుతున్నాడులే. తల్లిదండ్రుల మీద ప్రేమ, భక్తి కంటే స్వార్థం ఎక్కువైంది ఈనాటి పిల్లల్లో. ఆడవాళ్ళు ఉద్యోగాలు చేయడం ఆరంభించాక ఇంట్లో పెద్ద వాళ్ళకి ఇంపార్టెన్స్ పెరిగిందీమధ్య. ఇల్లు కాపలా, పిల్లల సంరక్షణ, అమ్మమ్మలు, నాయనమ్మలుంటే ఇంటి పని బాధ్యత, తాత ఊరికే ఉన్నాడని పిల్లల చదువుల బాధ్యత ఇన్ని లాభాలున్నాయి గదా - అన్నింటినీ మించి పిల్లలని వదిలి నిశ్చింతగా ఉద్యోగాలు చేసుకోవచ్చు ఆడ, మగా. అంచేత మన వాళ్ళకి పెద్ద వాళ్ళ విలువ తెలిసి వచ్చింది లే' నవ్వుతూ అన్నారు రామ్మూర్తి.

'మరి మన విలువ గుర్తించి నిర్లక్ష్యం చేయనప్పుడు మరి ఇలాంటి నిర్ణయం ఎందుకు తీసుకున్నట్టు.'

'చూడు సాంబశివరావూ... మాకు ఈ రెండు గదుల కొంప జైలు ఖానాలా అనిపిస్తుందయ్యా వాళ్ళకో గది, పిల్లలకో గది పోతే హాలు మాకు. కూర్చున్నా, చదువుకున్నా, పడుకున్నా ఆ గది ఒక్కటే, అపార్ట్‌మెంట్ లైఫ్‌లో ఇమడలేక పోతున్నా. ఇది వరకు రోజుల్లో వయసు పైబడ్డ వాళ్ళు కాస్త కాళ్ళు చాపుకుని వీధి వరండాలో పడక కుర్చీలో కూర్చుని వచ్చి పోయే వాళ్ళతో కబుర్లు, పేపరు చదవడం, మొక్కల పని చేస్తూ, నీళ్ళు పోస్తూ ఇటు అటూ తిరిగి కాలక్షేపం చేసేవారు. ఆడవాళ్ళంటే వుండువాలు, వెనక వరండాలుండేవి. నలుగురూ కలిసి కబుర్లాడుకుంటూ పనులు చేసుకునేవారు. అప్పడాలు ఒత్తుకుంటూ, పప్పులు బాగు చేసుకుంటూ, ఏం లేకపోతే వామన గుంటలు ఆడుతూ, రామాయణ, భాగవతాలు చదువుకునే వారు. మా చిన్నప్పుడు ఇంటి నిండా జనం ఉండేవారు. ఆ జనం ఫ్రీగా తిరిగే ఇళ్ళు, పెరళ్ళు వుండేవి. మనవలతో ఆడుకుంటూ, కోడళ్ళు పని చేసుకుంటే చంటి పిల్లలని ఆడించేవారు అమ్మమ్మలు, మామ్మలు, తాతలు పిల్లలకి విద్యాబుద్ధులు నేర్పేవారు.

ఇప్పుడు ఇల్లు చిన్నది. హాలులో మా ఇద్దరికీ రెండు దివాన్లు రాత్రికి పడకలవుతాయి. పిల్లలు చదువుకోవాలి అంటూ వాళ్ళకి గది ఇచ్చారు. రోజంతా హాలులో కాస్త కాలు చాపుకు కింద కూర్చునే చోటు లేదు. వాళ్ళ స్నేహితులొస్తే వాళ్ళకి ఇబ్బందిగా ఉంది. అన్నింటి కంటే మా ఆవిడ పాపం చాకిరీకి తట్టుకోలేకపోతుందయ్యా. పెళ్ళయిన కొత్తలో అత్త, అడబిడ్డలు, మరుదులకి చాకిరీ, పిల్లలు పుట్టాక వాళ్ళకి, ఇప్పుడు మనవలకి, పాపం అనిపిస్తుంది. కోడలు **8** గంటలకల్లా వెళ్ళాలి. ఉదయం ఆ అమ్మాయి కాస్త సాయం చేస్తుందనుకో కానీ మొత్తం బాధ్యత, భారం ఈవిడ మీద పడుతుంది. పనిమనిషి చేత పనులు చేయించడం, అది రాకపోతే తను చేసుకోవడం, వంట – వార్పు, మధ్యాహ్నం కాస్త నడుం వాల్చేసరికి స్కూలు నుండి పిల్లలు వస్తారు. ఏడైతే గానీ కోడలు రాదు. మళ్ళీ సాయంత్ర వంట.. ఇది ఆవిడ సంసారంలా బాధ్యత నెత్తినపడింది. పాపం ఆవిడకింకెప్పుడు విశ్రాంతి...?'

'అవుననుకో... పిల్లలకి మన ఆసరా. వాళ్ళు మనకు అండ గదా.'

'ఆ.. వినడానికి బాగానే ఉంటుందయ్యా. మన పిల్లలని మనం పెంచుకున్నాం అంటే అప్పుడు ఓపిక వేరు. అంతేకాక కొట్టుకున్నా తిట్టుకున్నా మనిష్టం. అంతేకాక రిటైరయ్యాక బాధ్యతలుండవు. హాయిగా సినిమాలకి, షికార్లకి తిరగొచ్చు. మంచి పాట కచేరీకో, డ్యాన్సు పోగ్రాంకో, గుళ్ళు గోపురాలు చూడడానికి ఊర్లు వెళ్ళాలని ప్లాన్లు. ఏదీ కుదరడమే లేదు. ఇల్లు బంధిఖానా అయింది. పొద్దుట పని, సాయంత్రం పిల్లలోచ్చే వేళ, పిల్లలొచ్చాక వంటరిగా వదిలి ఎలా వెడతాం. కొడుకు కోడలు వచ్చేసరికి రాత్రవుతుంది. అంత రాత్రి ఇంకెక్కడికి వెళ్ళేది. పిల్లలకి సెలవులప్పుడు వెళ్ళండి అంటాడు మావాడు. ఆ రోజు మాకంటే వాళ్ళే ముందే ఏదో ప్లాన్ చేసుకుంటారు తిరగడానికి. పోనీ అప్పుడైనా మమ్మల్ని కలుపుకోరు. నేనేం నేరంగా అనడం లేదు. వాళ్ళ ఫ్యామిలీ వాళ్ళు వెళ్ళాలనుకుంటారు. అయ్యో, అమ్మా, నాన్న అనుకోరుగా. ఎంతకని పుస్తకాలు... ఎంతకని టీవీ.. ఆ టీవీ కూడా పిల్లలున్నంత సేపు పిల్లలు చదువు కుంటున్నారు డిస్టబెన్స్ అంటారు. ఉదయం ఎవరు లేనప్పుడు చూడాలి. మంచి సీరియల్స్ మధ్యాహ్నం, రాత్రుళ్ళు గదా వస్తాయి. మా ఆవిడ పాపం కొట్టుకుంటుంది టీవీ కోసం. పెట్టే సరికల్లా 'సౌండన్నా తీసేయండి పిల్లలు చదవరు' అంటుంది కోడలు. శని, ఆది వారాలొచ్చాయి అంటే పిల్లలు కార్టూన్లు పెట్టుకుంటూ మమ్మల్ని అసలు చూడనివ్వరు గదా. చూడు, ఇవన్నీ చెబితే చిన్న విషయాల్లాగే ఉంటాయి. అనుభవించిన వారికే అర్థం అవుతాయి.

దక్షిణాన గుడులన్నీ తిరిగి రావాలని ఎంతో ఉంది. 'ఇప్పుడెలా అమ్మా' ఎండాకాలం సెలవుల్లో వెళ్ళండి అంటాడు. ఆ ఎండల్లో మేం ప్రయాణం చెయ్యలేక మానుకున్నాం. ఊళ్ళో మంచి నాటకాలు, ప్రోగ్రాంలు ఎన్నో అవుతున్నాయి. హాయిగా ఇద్దరం వెళ్ళి కూర్చోవచ్చు. కానీ ఇంటి కాపలా అయిపోయింది మా బతుకులు. చూడు సాంబశివరావు అందుకే కాస్త మాకై మేము ఈ ఆఖరు రోజుల్లో బాదర బందీలు లేకుండా ఉండాలని ఉందయ్యా. ఇంకా మా బతుకులు ఎన్నాళ్ళకి తెల్లారతాయో. పదేళ్ళో, పదిహేనేళ్ళో, ఇరవైయేళ్ళో ఎవరికి తెలుసు. మేం కాటికి కాచుకున్న మరీ ముసలాళ్ళం కాదు గదా? మాకు ఇవి తీరని సరదాలు, ముచ్చట్లు. వాటిని తీర్చుకొవాలనుకోవడం తప్పా. చూడు ఆఖరికి మేం ఇద్దరం మాటామంతీ కష్టం, సుఖం చెప్పుకోడానికి మాకంటూ ఓ గది లేదు. మొన్న ఓ రోజు మా కోడలు మా ఇద్దర్నీ కాస్త సన్నిహితంగా చూసి ముఖం చిట్లించుకుని విసవిసా వెళ్ళిపోయింది మేమేదో కాని పని చేస్తున్నట్లు. నాకింకా అరవై అన్నా లేదు. అన్ని సరదాలు, సరసాలు చంపేసుకు బతకాలంటావా? పిల్లలు చిన్న వాళ్ళప్పుడు వాళ్ళ పెంపకం, పెద్దయ్యాక బరువు బాధ్యతలు అన్నీ తీరాక విశ్రాంతి కోరుకోవడం తప్పు కాదు గదా? మేం వెళ్ళడం తప్పు కాదు గదా?' అంగీకారంగా తల ఆడించాడు సాంబశివరావు.

'అవునులే పోనీ మీ వాడికి వివరంగా చెప్పకపోయావా సంగతి ఇదీ అని' చెప్పాను. ఇన్ని మాటలలో కాకుండా 'మాకు కాస్త ప్రశాంతంగా ఇష్టం వచ్చిన వేళకి నచ్చిన చోటికి వెళ్ళాలని ఉంది. ఈ బాదర బందీలింక మాకొద్దు అని నా నిర్ణయం చెప్పాను. చెప్పాగా మేం ఇంట్లోంచి వెళితే వాళ్ళ ప్రాబ్లమ్స్ తలుచుకుని గాభరాపడుతున్నాడు. అదే అలవాటవుతుంది. ఉద్యోగం చేస్తున్న వాళ్ళందరి ఇళ్ళల్లో తల్లితండ్రులు ఉంటున్నారేమిటి, ఏదో మాలా ఓ కొంప లేని వాళ్ళు ఉంటారు. నాకేదో పెన్షను వస్తుంది. ప్రావిడెంట్ ఫండ్, గ్రాట్యుటీలు చేతిలో ఉన్నాయి గదా! ఓ లక్ష పెట్టి రూము కొన్నాను. మిగతాది కాస్త బ్యాంకులో ఉంది. అవసరాలకి. పెన్షన్‌లో ఇద్దరికీ చెరో పదిహేను వందలు అక్కడ భోజనానికి కట్టాలి. ఇంకో వెయ్యి పై ఖర్చులకు సరిపోతుంది. ఈ మాత్రంగా మైనా లేనివాళ్ళు పిల్లలతో ఉండక తప్పదు. వాళ్ళకంటే మేం నయం కదా - అందుకే ఎవరికీ ఇబ్బంది లేని నిర్ణయం తీసుకుని స్వతంత్రంగా ఎవరి పాటికి వారుండడం మంచిది గదా!'

'నీవన్నదీ నిజమేలే - ఈ రోజుల్లో ఎవరికీ భారంగా ఆధారపడాలనుకోడం లేదు'

'ఇదేదో వాళ్ళ మీద కోపంతో తీసుకున్న నిర్ణయం కాదని వాడికి చెప్పు. వాడిని చిన్నబుచ్చాలని కాదు. లోకం ఏమనుకోదు - ఈ రోజుల్లో ఎవరి

గోల వారిది. అడిగినా నాలుకు రోజులడుగుతారు. వాళ్ళ ప్రాబ్లమ్స్ వాళ్ళే సాల్వ్ చేసుకుంటారు, అలవాటైపోతుంది. ఇది వరకులాగ జాయింట్ ఫ్యామిలీలు ఇంకా ఈ అపార్ట్‌మెంట్ సంస్కృతిలో, ఈ పట్టణాలలో కుదరదు. కాస్త హాయిగా తిరిగే చోటు కూడా లేక జైలులా ఉంది మాకు. అందుకే స్వచ్ఛమైన గాలి, నీరు ఉండి మానసిక ప్రశాంతత దొరికే చోటికి వెళుతున్నారని నువ్వే వాడికి చెప్పాలి.'

మాటల్లో బస్సు ఆశ్రమం చేరింది. చుట్టూ బోలెడు ఖాళీ స్థలం మధ్యలో ఆశ్రమం, ఆఫీసు, దగ్గరే చిన్న ప్రార్థనా మందిరం. గేటు లోంచి బస్సు లోపలికెళ్ళి ఆగింది.

'పద ముందు ఆఫీసు దగ్గరకెళదాం' దారి తీశాడు రామ్మూర్తి.

ఆఫీసులో కూర్చున్నాయన రామ్మూర్తిని చూసి పలకరింపుగా నవ్వాడు.

'ఎప్పుడు వస్తున్నారు' అనడిగాడు.

'ఇదిగో పెన్షన్ పేపరులో అడ్రసు మార్పించి, పోస్టాఫీసు, బ్యాంకులకి కొత్త అడ్రస్సు చెప్పాలి. ఫస్ట్‌కల్లా వద్దామని అనుకుంటున్నాను. ఈయన సాంబశివరావని మా స్నేహితుడు. ఈ ఆశ్రమం, పరిసరాలు చూపించాలని తీసుకొచ్చాను.'

'ఆ.. వెళ్ళండి, చూపించి రండి. ఈ లోగా టీ తెప్పిస్తాను' అన్నాడు మేనేజర్.

ఆశ్రమం అంతా తిప్పి చూపించాడు రామ్మూర్తి. ఒక్కో గదిలో రెండు మంచాలు, ఓ టేబుల్, కుర్చీ, ఒక ఇనుప బీరువా, గదికి ఆనుకొని చిన్న ఎన్‌క్లోజ్డ్ వరండా, ఎటాచ్డ్ బాత్ భార్యాభర్తలు కల్సి ఉండవచ్చు. వరండాలో స్టౌ పెట్టుకుని ఉదయంకాఫీ కలుపుకునే ఏర్పాట్లు చేసుకున్నారు కొందరు. వంట గది, పెద్ద గ్యాస్ స్టౌలు, డైనింగ్ హాలులో ఒక్కసారి పాతిక ముప్ఫై మంది కూర్చునే పెద్ద టేబుల్, రిక్రియేషన్ రూములో పేపర్లు, మ్యాగజైన్లు, క్యారమ్, ఛెస్ ఆడుకోడానికి బోర్డులున్నాయి. ఉదయం కాఫీ, టిఫిను ఏడున్నరకి ఇస్తారు. మధ్యాహ్నం లంచ్‌లో పప్పు, కూర, పులుసు, పచ్చడి, పెరుగుతో భోజనం. నాలుగు గంటలకు టీ, బిస్కట్లు, ఏదైనా ఒక పండు. రాత్రి ఏడున్నరకల్లా రొట్టె, కూర, అన్నం, పప్పు వగైరాలతో డిన్నర్. డైనింగ్ రూమ్‌కి రాలేని వారికి క్యారియర్ గదికే పంపిస్తారు. కాస్త దూరంలో చిన్న గుడి, ఓ ఏభై మంది దాకా కూర్చుని ప్రార్థన, భజన, మెడిటేషన్ వగైరాలు చేసుకోగలిగినంత మండపం ఉన్నాయి. అంతేకాక వాకింగ్‌కు

వెళ్ళడానికి చుట్టూ బోలెడు స్థలం. ఆఫీసుముందు చిన్న గార్డెను, చుట్టూ పెద్ద మొక్కలు, చాలా ఆహ్లాదకరంగా ఉంది వాతావరణం.

ఆ వాతావరణం చూసి 'చాలా బాగుందయ్యా! సిటీ ట్రాఫిక్, జనానికి దూరంగా హాయిగా ఉంది' మనస్ఫూర్తిగానే అన్నాడు సాంబశివరావు.

'అందుకే బాబూ, చూడగానే నాకీ ఆశ్రమం నచ్చింది. ఊర్లోకెప్పుడు కావలిస్తే అప్పుడు వెళ్ళడానికి బస్సులున్నాయి. పిల్లల్ని బంధువులను చూసి రావచ్చు. వాళ్ళు ఇక్కడికొచ్చి ఓ పూట గడిపి వెళ్ళొచ్చు. ఒంటరితనం అనిపించకుండా ఆవిడకి నేను, నాకావిడ ఉండనే ఉన్నాము. ఇంత కంటే ఏం కావాలి? మనం కోరుకునే ప్రైవసీ మనకు ఉంటుంది. పిల్లల మీద ఆధారపడ్డాం అని మనం, భారమయ్యామని పిల్లలు అనుకోనక్కరలేదు. ఏమంటావు?' అన్నాడు రామ్మూర్తి. సాంబశివరావు అంగీకారంగా తల ఆడించాడు. ఆయన మొహం చూస్తే బాగా ఇంప్రెస్ అయినట్టే కనిపించింది. మధ్యాహ్న లంచ్ అక్కడే చేసి సాయంత్రానికి ఇద్దరూ తిరిగి వచ్చారు.

'నాన్న ఏమన్నారు అంకుల్, మాట్లాడారా' ప్రసాద్ మర్నాడు కలిసి ఆరాటంగా అడిగాడు.

సాంబశివరావు నవ్వి నేనూ అక్కడ ఓ రూము బుక్ చేసుకుందామని అనుకంటున్ననోయ్. అంత హాయిగా, ప్రశాంతంగా ఉందక్కడ' అన్నారు.

ప్రసాద్ ముఖంలో అసహనం, ఆరాటం చూసి భుజం తట్టి 'చూడు ప్రసాద్, రోజులు మారాయయ్యా. ఈనాటి తల్లిదండ్రుల దృక్పథాల్లోనూ మార్పు వచ్చింది. వాళ్ళ బాధ్యతలు తీరాక ఎవరికీ భారం కాకుండా మిగిలిన బతుకు బతకాలనుకుంటున్నారు. వయసులో ఉండగా తీరని కోరికలు వయసు పైబడక ముందే తీర్చుకోవాలని ఆశిస్తున్నారు.'

'ఇప్పుడు వాళ్ళకి మేము ఏమి లోటు చేశాము అయినా వాళ్ళకి తీరని కోరికలంటూ ఏమున్నాయి?'

'మీరేదో లోటు చేశారని కాదు.'

'మరి'

'నేను చెప్పేది పూర్తిగా విను. ఈ అపార్ట్‌మెంట్ సంస్కృతి వచ్చాక భార్యా, భర్త, పిల్లలు సంసారాలలో తల్లిదండ్రులకి చోటెక్కడుంది. మరీ గతిలేని వారు,

సర్దుకుబతక్క తప్పని వారు పిల్లల ఈసడింపులకి గురవుతూ బతుకుతున్నరు. అదృష్టవశాత్తు మీ నాన్నకి తన బతుకు తాను బతక గలిగే ఆదాయం ఉంది. కాబట్టి ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నాడు. ఇందులో నువ్వు బాధ పడాల్సింది ఏమీ లేదు. ఎవరేం అనుకంటారోనన్న భయమూ లేదు. నీ సంసారం, నీ పిల్లలు, నీ బాధ్యతలు నువ్వే పరిష్కరించుకోవాలి. నాణానికి రెండు వైపులా చూడాలి. అలా చూస్తే మీ నాన్న నిర్ణయం సరైనదేనని నాకు అనిపించింది. 'లివ్ అండ్ లెట్ లివ్' అన్న ది ఏ కాలానికైనా వర్తించే మాట. అంచేత అనవసరంగా మనసు పాడు చేసుకోకు. వాళ్ళు మీకు దూరంగా వెళ్ళినంత మాత్రాన మీకు పూర్తిగా దూరమైనట్టు కాదుగా. మీకు ఎప్పుడు కావాలంటే అప్పుడు వెళ్ళి వాళ్ళను చూసిరావచ్చు. అలాగే వాళ్ళకి కొడుకు, కోడల్ని మనవలను ఎప్పుడు చూడాలనిపిస్తే అప్పుడు వచ్చి వెళుతూఉంటారు. మనుషులు దూరంగా ఉన్నప్పుడే అభిమానాలు మరింతగా పెరుగుతాయి. ఈ విషయాన్ని ఎప్పటికీ గుర్తు పెట్టుకో' అంటూ అభిమానంగా భుజంపై తట్టాడు సాంబశివరావు.

(గృహశోభ – మే 2005)